

Navnelovene og vores efternavne Og hvorfor vi hedder Myrup

Myrup

Myrupfamilien.dk

Opdateret den 23.10.2017 / Lis Myrup

Navnelovene og vores efternavne

... eller hvorfor vi hedder Myrup i vores familie

I Danmark kan det være svært at regne familierelationerne ud alene ud fra folks efternavne. Og det er ikke bare i nutidens Danmark, at det kan være svært. Som slægtsforsker ved man, at det ikke er nemt at følge en slægt gennem tiden alene ud fra efternavnet. Der blev indført navnelove i 1700, 1800 og 1900 tallet for at gøre det lettere at finde ud af slægtskaberne, netop fordi efternavnene ikke var til hjælp bl.a. i arvesager. Indtil det hele igen blev vendt på hovedet sidst i 1900 tallet, med nye navnelove.

En gang havde man ikke efternavne; det var kun adelen, der havde brug for slægtsnavne. Så forsøgte man at indføre slægtsnavne ved lovgivning, som medførte, at alle kom til at hedde –sen til efternavn i stedet for de mere varierede og spændende tilnavne. Da det ikke havde været meningen med slægtsnavne, indførte man flere love, og efter et par hundrede år lykkedes det – næsten.

At det ikke er nemt, kan ses af den vanskelighed, jeg havde, da jeg skulle forklare min undrende amerikanske familie, hvorfor jeg hed Myrup, når mine forældre hed Jacobsen, og hvorfor jeg ikke hed Albinus, som min mand gjorde, og hvorfor han ikke hed Jørgensen, som han var døbt, og hvorfor hans mor hed Jørgensen og hans far Albinus til efternavn.

Hvordan skulle jeg forklare, at jeg hedder Myrup, fordi jeg efter 1961 loven havde lov til at tage min mors pigenavn, og at min mand hed Albinus, fordi hans far havde valgt at følge 1981 loven, hvor han kunne kalde sig Albinus efter et af sine oldeforældres slægtsnavne og fordi hans søn ellers ikke ville have muligheden for det, og at hans hustru havde beholdt sit giftenavn Jørgensen, men at hun i virkeligheden kunne have beholdt sit pigenavn Jensen, fordi der ikke var en lov om giftenavne, da de blev gift, og at min mand og jeg blot havde fulgt 1981 loven om at beholde hvert vores efternavn?

Der har aldrig været en lov, som har pålagt hustruen at tage ægtemandens efternavn. En gang havde hustruerne deres eget navn, så begyndte de at bruge mandens navn, og så beholdt de igen deres eget navn ved ægteskab.

Det er ikke nemt at finde rundt i. Her følger en oversigt over navnelove og efternavneskikken i Danmark fra 1600 tallet til nu, med udgangspunkt i Nordjylland.

Kirkebøger

Kirkebøgerne blev indført ved lov i 1641 og 1646 i Danmark. Kirkebøgerne blev ført meget forskelligt, idet loven ikke sagde noget om, hvordan de skulle føres. Før 1814 blev der ofte kun anført de kirkelige datoer i kirkebogen, såsom dåbsdatoen, trolovelsesdatoen og begravelsesdatoen. Nogle anførte dog også fødselsdato, vielsesdato og dødsdato. Mange af de tidlige kirkebøger er desværre gået tabt pga. præstegårdsbrande og dårlige opbevaringsforhold, da der heller ikke var lovgivet om opbevaringen af dem.

I 1812 blev der udsendt cirkulære om, at der skulle føres to bøger, som skulle opbevares adskilt. I 1814 kom der en ny kirkebogslov, så kirkebøgerne var med fortrykte skemaer, og oplysningerne fra de forskellige sogne dermed mere ensartet. Desuden skulle både fødsels- og dåbsdatoen og døds- og begravelsesdatoen indføres i kirkebogen.

Efter dåbsforordningen i 1828 skulle både fornavn og efternavn indskrives i kirkebogen; indtil da var man kun blevet døbt med et eller flere fornavne. Det, vi i dag kalder efternavnet, var en angivelse af tilhørsforholdet, søn af Lars – Larssøn.

Forskellige stavemåder

Da der i 1600- og 1700 tallet ikke var mange mennesker i landsognene, der kunne skrive ud over præsten og degnen, blev fornavnene skrevet på flere måder i de forskellige kirkebøger. F.eks. blev Laurids ofte til Laurs, som igen blev til Lars. Når børnene blev indført i kirkebogen ved dåb, kunne der ved den første stå "søn af Laurids ...", ved den næste "søn af Laurs ..." og ved den sidste "NN Larsen, datter af Lars ...". På samme måde kan Christen, Chresten og Kristen være den samme person. Af andre navne kan nævnes Povel/Poul og Ane/Anne, Kjerstine/Kirstine, Kristine/Christine og andre K/C navne.

Også tilnavnet blev stavet forskelligt afhængigt af, hvem der gjorde det. Senere, da tilnavnet kom i kirkebøgerne som en del af dåbsnavnet, kunne samme tilnavn derfor være blevet forskelligt fra familie til familie, selv om de var i samme slægt. F.eks. ligger Røjkær i Skjoldborg Sogn og staves således i dag, men i kirkebøgerne er det som tilnavn blevet skrevet på forskellige måder, f.eks. Roikjær, Rojkiær eller Røjkjær. På samme måde kunne Vadmand skrives Vadman eller Wadman. Og f.eks. er Diernæs i Lild Sogn blevet til Djernæs, Diernes og Diernis.

Også i 1800 tallet var der forskelle i stavemåderne. Præsten i Klim Sogn i 1800 tallet havde en forkærlighed for at bruge K, så en familie Christensen, der kom fra Lild Sogn, blev til Kristensen i Klim. Det betød, at børnene døbt i Lild Sogn, hed Christensen, og børnene døbt i Klim sogn hed Kristensen, uanset at loven fra 1828 foreskrev, at børn i en søskendeflok skulle have samme efternavn.

Også navnet Myrup er blevet ændret. På Aalborg egnen boede en familie Mørup, så da Lars Myrup Nielsen flyttede fra Løgstør til Aalborg omkring 1855, blev han til Lars Mørup Nielsen.

Efternavne som tilhørsforhold

Indtil den nye dåbsforordning i 1828 blev børn kun døbt med et eller flere fornavne, og altså ikke med et efternavn. Til daglig blev de kaldt ved et navn efter fornavnet, som viste tilhørsforholdet, oftest afledt af faderens fornavn, f.eks. Christen søn af Lars – Christen Larsen og Anne datter af Jens – Anne Jensdatter. Eftersom børn og kvinder ikke var myndige, skulle de have et tilhørsforhold til en mand, der som regel var deres far, i nogle tilfælde deres ægtemand – Ane Nielses eller blot Niels Jensens kone.

I et sogn kunne der sagtens være flere personer med det samme navn, og for at skelne mellem dem brugte man ofte at give et tilnavn, som kunne være et stednavn, et erhverv eller lign. F.eks. Christen Larsen fra Myrup blev til Christen Larsen Myrup eller bare Christen Myrup, uanset han kun var døbt Christen, og Christen Larsen fra Bjerget Mølle blev til Christen Møller. Både sønner og døtre kunne godt 'arve' faderens tilnavn, oftere sønnerne end døtrene, som jo fik et nyt tilhørsforhold, når de blev gift. En mand kunne i særlige tilfælde også få hustruens tilnavn. Det var endda muligt at have flere tilnavne afhængigt af, hvilket sogn man flyttede til. F.eks. blev Peder Nielsen kaldt Peder Myrup, da han boede i Myrup. Da han flyttede til Vust, blev han til Peder Kold, hvilket hans morfar i Vust havde heddet. Det var fornavnet, der var dåbsnavnet, og dermed det faste navn. Mænd, der var lidt mere end de andre i sognet og ikke behøvede et tilhørsforhold til deres far, blev blot kaldt ved fornavn i kirkebøgerne, som f.eks. Niels Christian i Diernæs i 1700 tallet.

I kirkebøgerne blev det stadig i 1800 tallet, i forbindelse ved en vielse eller død, brugt at skrive f.eks. Christen Larsen, Myrup kaldet, eller Christen Larsen (Myrup), hvor parenteser altså angiver kaldenavnet. I folketællinger skrev man det navn, som vedkommende var kendt under og ikke nødvendigvis dåbsnavnet.

I købstæderne var det lidt anderledes. Fra midten af 1500-tallet bredte skikken med faste slægtsnavne sig først til byernes overklasser, embedsmænd, købmænd og senere håndværkerne. Det var finere at have et slægtsnavn, frem for et –sen navn, et patronym.

Navneforviklinger

Det skabte en del forviklinger, at der kunne være flere Jens Nielsen, og at medlemmerne af en slægt ikke havde samme efternavn. I lægdsrullerne, som var listerne over dem, der skulle gøre militærtjeneste, kunne det være svært at finde den rigtige Jens eller Lars, og i forbindelse med arvesager kunne det være svært at afgøre eller finde familierelationerne.

Det var derfor nærliggende at beslutte, at alle skulle have et slægtsnavn, således at patronymerne, –sen navnene, blev udryddet sammen med problemerne.

Allerede i 1526 besluttede Frederik den første, at adlen skulle føre faste slægtsnavne. Det gjorde de fleste adelsfamilier dog allerede, og det var ikke patronymer. Brugen af de faste slægtsnavne bredte sig efterhånden til byernes overklasser.

I 1771 besluttede Struense, at der nu skulle ryddes op i navneforviklingerne og det administrative besvær og indførte en navnelov for den brede befolkning, i første omgang for hertugdømmerne, om, at de skulle bruge faste slægtsnavne i stedet for de tidligere patronymer og tilnavne. Men efter Struenses henrettelse i 1772 blev det ikke bredt ud i resten af Danmark.

Navneloven af 1828

Først i 1828 kom der en dåbsforordning, som samlede op på den tidligere lov, og som dækkede hele Danmark. Ifølge den skulle alle nu bære et slægtsnavn. Børn skulle derfor døbes "*... ej alene med fornavn, men og med det familie- eller stamnavn, som det i fremtiden bør bære*". Det kunne være et patronym, dog kun med endelsen –sen og ikke datter, eller et tilnavn.

Det var faderen, der skulle bestemme familienavnet, og hele familien – far og børneflokk skulle efter loven have samme efternavn. Hed faderen Christen Larsen (efter sin far Lars) skulle alle børnene kaldes Larsen. Men også et efternavn afledt af faderens fornavn - Christensen, stedsnavnet - Myrup eller et andet tilnavn – Frost, var tilladt som familienavn.

Der var en del forvirring omkring at fortolke loven. Det var op til de enkelte præster at fortolke og beslutte. Nogle præster mente, at et tilnavn ikke kunne bruges som slægtsnavn, og det blev dermed sat før patronymet, hvilket gik imod et af formålene med navneloven. Tilnavnet blev ikke rigtig brugt som familienavn, og sjældent som mellemnavn, men stadig i daglig tale. Det tog også tid at få indført, at slægtsnavnet skulle gå i arv, eftersom en del fortolkede det, at hver generation bestemte sit slægtsnavn; hvilket igen var imod formålet med loven. Et resultat af loven var derfor, at de fleste fik et –sen navn som dåbsnavn og et tilnavn til daglig.

Endelsen –datter forsvandt, men det tog flere årtier, før det blev almindeligt, at barnets efternavn blev faderens efternavn, i stedet for afledt af faderens fornavn. Det kunne også godt ske, at en børneflokk havde forskellige efternavne, hvor det første barn fik faderens fornavn som efternavn og resten faderens efternavn, men det hører til sjældenhederne. Der var mange, der syntes, det var helt forkert, at børnene skulle hedde 'søn af farfar' – også døtrene.

For at stoppe tendensen med skiftende slægtsnavne i hvert slægtsled og for at rydde ud i forvirringerne, mente man, at tiden var inde til at fastlåse de slægtsnavne, der nu var antaget. Det gjorde man i et cirkulære i 1856 "*... om, at det Familienavn, der var valgt efter Forordningen af 1828, nu var bindende for alle følgende slægtled.*" Dette kom bag på rigtig mange, og mange steder fulgte man slet ikke cirkulæret. Man forsøgte mange steder at omgå loven, bl.a. ved at give dobbelte efternavne, f.eks. blev Hans Nielsens søn døbt Jens Hansen Nielsen. Så fik begge parter sit.

Langt op i 1800 tallet kan man i landsogdenes kirkebøger stadig se, at der står NN, kaldet Myrup, eller NN (Myrup) og at –datter efternavnet stadig blev brugt i dåben.

Slægtsnavne eller patronymer

Formålet med forordningen af 1828 havde bl.a. været at forøge mangfoldigheden blandt efternavnene, så det blev nemmere at skelne mellem folk. Der var imidlertid sket det stik modsatte, idet de fleste havde fået et patronym som slægtsnavn, især efter forordningen af 1856.

Sidst i 1800 tallet begyndte man derfor et arbejde med at få ryddet op i det. Det blev *"... gjort gældende, at Forordningen af 30. Maj 1828 formentlig hverken fra Administrationens eller fra Befolkningens Side var bleven rettelig opfattet, idet man ikke havde forstaaet, at dens Formaal var at bringe Befolkningen til at antage faste Slægtsnavne..."*. Det var derfor *"... på høje tid at tilvejebringe en bedre Ordning, da den overordentlige store Mængde Navne på -sen var i Færd med at blive "en Landeplage"..."*

Undersøgelserne viste, at tilnavnene stadig blev brugt i daglig tale, og det var ofte kun præsten eller skolelæreren, der kendte en persons 'rigtige' navn. Tilnavnet *"... er så indgroet, at de paagældende ofte ikke ere rigtig sikre paa, hvad der egentlig er deres døbenavn"*. Det blev undersøgt, hvor udbredt det var, og *"I store dele af Danmark har endogsaa Flertallet af Landbefolkningen saadanne Tilnavne, nemlig i Vest- og Nordjylland..."*. Ligeledes kom det frem, at *"... den Fremmede, der opsøger en Person efter hans Døbenavn har store Vanskeligheder ved at finde ham"*. Andre klager over, at brevene går til forkerte personer, når der kun står døbenavne på dem.

Man kunne godt få ændret sit efternavn, men så skulle man have kongelig bevilling. De var dyre, og de kunne være svære at få. Det blev ændret med en ny lov i 1904.

Ændring af slægtsnavnet

Ovenstående arbejde endte med en navneforandringslov i 1904. Denne lov gjorde det muligt at få ændret sit navn mod betaling af 4 kr. og købe et familienavn, f.eks. faderens eller farfarens efternavn eller tilnavn. Det er derfor, der var så mange, der fik navneforandring omkring 1905. Et slægtsnavn kunne bevilges, hvis navnet havde været almindeligt brugt i slægten gennem flere generationer, eller hvis der blev indhentet tilladelse fra alle nulevende bærere af navnet (hvilket i praksis kunne være umuligt). Man havde også mulighed for at vælge et helt nyt navn, som ikke tidligere havde været brugt i landet.

I forbindelse med loven blev der udarbejdet en liste over alle forbeholdte eller reserverede navne, som man ikke kunne få som slægtsnavn. Alle, der ønskede at reservere sit efternavn, skulle meddele dette til Justitsministeriet inden juli 1905. I alt blev der anmeldt 7.391 navne. Det medførte, at mange af dem, der brugte (ret almindelige) tilnavne som Vestergård eller Bjerregård ikke kunne få dem som slægtsnavn, fordi andre havde fået dem 'forbeholdt'. Hvilket igen forhindrede en større variation i navnene. Den praktiske løsning på det problem var mellemnavne, som rent juridisk var et fornavn. Da mellemnavnene ofte blev til kaldenavne, var man næsten lige vidt.

Man forventede, at rigtig mange mennesker ville ændre deres efternavn, så antallet af folk med –sen efternavne hurtigt ville blive reduceret. Det viste sig at være sværere end som så; måske var det for besværligt at få kongelig bevilling, måske var folk ligeglade.

Udvidelser af navnetilladelser

I 1961 fik man adgang til at få moderens pigenavn eller et af bedsteforældrenes fødenavne, og man behøvede ikke længere en kongelig bevilling. Det blev muligt for kvinder at bevare deres eget slægtsnavn efter indgåelse af ægteskab. Mange har benyttet sig af retten til at få deres mors pigenavn siden 1961.

For første gang blev der sat grænser for mellemnavnet. Som mellemnavn kunne man nu kun få faderens eller moderens mellemnavn eller barnets forældres eller bedsteforældres slægtsnavn.

Loven fra 1981 tillader, at man kan tage sine forældres, bedsteforældres eller oldeforældres navn som efternavn uanset, om de er beskyttede. Det benyttede rigtig mange sig af, og i 1989 indførtes en pris på 3.000 kr. for at ændre navn.

I 2006 kom en mere lempelig lov:

- Muligheden for at tage bedsteforældres og oldeforældres slægtsnavne udvides til også at omfatte tipoldeforældre.
- Det blev muligt at tage sit eget mellemnavn som slægtsnavn.
- Det blev muligt at tage et reserveret slægtsnavn, hvis der er i forvejen er mindst 2000 personer i Danmark, som bærer navnet.
- Begrebet giftenavn bortfaldt og et navn, erhvervet gennem ægteskab kan dermed bruges og videregives på samme måde som et navn, der er erhvervet ved fødslen.
- Samlevende sidestilles med ægtefolk, så de kan få hinandens efternavn.
- Muligheden for brug af patronymer genindføres, dannet af faderens eller moderens fornavn plus -søn eller -datter.
- Navneændring blev gratis. Der blev dog indført et gebyr på 430 kr. i 2007.

Giftensnavne - et helt kapitel for sig.

Der er ikke mange, der ved det, men der har aldrig været en lov i Danmark, som har påtvunget hustruen at tage ægtemandens efternavn.

Op til omkring 1900 brugte kvinderne deres eget navn. Indtil efternavnet blev indført i dåben i 1828, havde de deres fornavn og så tilhørsforholdet til deres far eller deres ægtemand, som f.eks. Maren Christens datter, eller sjældnere Maren Søren Larsens hustru. Men også efter 1828 beholdt de efternavnet ved giftermålet.

Ikke før sidste halvdel af 1800 tallet begynder 'født' at kunne ses i kirkebøgerne, som f.eks. Maren Larsen født Christensen. I 1900 tallet var det mere reglen end undtagelsen, at kvinden tog mandens efternavn, men selv op til 1930'erne ses det ofte, at det er hustruens eget navn, der står ved børnefødslerne, uden 'født'.

De, der skrev loven om navneforandring i 1904, gik vistnok ud fra, at den pålagde hustruen pligt til mandens slægtsnavn. Imidlertid blev det gennem både en højesteretsdom og en række ministerielle skrivelser fastslået, at hun var frit stillet, og ægteskabsloven af 1922 siger udtrykkeligt, at hustruen har ret, men ikke pligt til at bære sin ægtefælles efternavn. Og ved en ministeriel skrivelse fra 1939 fastsloges den gifte kvindes ret til uden begrænsning at bruge sit eget efternavn. Navneloven i 1905 kom samtidig med kvindernes frigørelse.

I virkeligheden var det i 1900 tallet før 1961-loven sjældent, at en kvinde beholdt sit eget efternavn ved giftermål. Men før 1961 kunne man altså ikke umiddelbart gå ud fra, at hustruen havde taget mandens navn, og indtil da skulle det ikke en gang meldes til nogen offentlig myndighed.

Fra 1961 kunne hustruen vælge at beholde sit pigenavn, også som mellemnavn. Ifølge 1961-loven fik hustruen ved ægteskabets indgåelse automatisk mandens slægtsnavn, med mindre hun skriftligt erklærede, at hun ønskede at beholde sit eget slægtsnavn. Interessant nok kunne manden ikke få hustruens efternavn. Børnene fik automatisk faderens slægtsnavn, uanset om faderen og moderen havde fælles slægtsnavn eller ej.

I 1981 blev der skabt fuldstændig ligestilling mellem mænd og kvinder. 1981-loven siger, at brud og gom beholder deres eget efternavn, medmindre de skriftligt ytrer ønske om at få samme efternavn. Har forældrene hvert sit efternavn, skal de vælge, om barnet skal have det efternavn, som faderen eller moderen bar ved barnets fødsel. Gør de ikke det senest et halvt år efter barnets fødsel, får barnet automatisk det efternavn, moderen bar ved barnets fødsel.

Loven lægger således op til, at hustruen ved indgåelse af ægteskab skal overveje, om hun vil give afkald på sit eget efternavn. Men bestemmelserne rummer også mulighed for at give Danmark en mere varieret efternavnebestand. Har den ene part et almindeligt -sen-navn og den anden part et mere usædvanligt efternavn, kan man vælge det sidste, hvad enten det er ægtemandens eller hustruens efternavn.

I 2006 forsvandt begrebet giftenavne. Et navn, der er erhvervet gennem ægteskab kan dermed bruges og videregives på samme måde, som et navn der er erhvervet ved fødslen.

Med de seneste navnelove kan det igen være svært at fastslå identitet og slægtskab alene gennem efternavnet. Men det kan CPR nummeret, der blev indført i 1968, så afhjælpe.

Mine egne forfædre og deres navne

Laurs søn af Peder og senere fra Myrupgård blev døbt Laurs i 1730 og kaldt Lars Pedersen af Myrup, senere Lars Myrup. Myrupnavnet tog hans søn Christen (døbt Chresten i 1767) med sig, da han flyttede til Thisted i 1797 og blev kaldt Christen Larsen Myrup eller Christen Myrup. Hans hustru blev døbt Margarethe i 1780 og kaldt både Madsdatter og Røjkjær efter sin far Mads Røjkjær.

Deres søn blev i 1812 døbt Niels Larsen, ikke Larsen efter sin fars 'for- eller efternavn', men opkaldt efter en tidligere afdød søn Niels Larsen, der igen var opkaldt efter sin morfar Niels Larsen (Søndergaard). På det tidspunkt blev man stadig kun døbt med fornavne. Han blev også kaldt både Christensen og Myrup, Niels Larsen Christensen Myrup. Hans hustru blev døbt Mette Marie i 1811; på det tidspunkt begyndte man at blive døbt med mere end 1 fornavn på landet.

Hans ældste søn blev født i 1835, efter den nye dåbsforordning blev indført i 1828, og blev derfor døbt med både fornavn og efternavn. Han fik både slægtsnavnet Myrup og et patronym efter sin far, og blev døbt Peder Nielsen Myrup. Han blev dermed den første, der blev døbt med efternavnet Myrup. Hans hustru blev døbt Anne Jensdatter i 1839, til trods for at 1828 dåbsforordningen afskaffede datter endelsen. Både i kirkebøgerne og i folketællingerne omtales hun som Anne Jensdatter og ikke med Myrup, selvom hun nok er blevet kaldt lærer Myrups kone til daglig. Han blev kaldt lærer P.N. Myrup.

Deres søn, min bedstefar, Kristian Myrup fik slægtsnavnet Myrup i dåben i 1881 og ikke Nielsen Myrup. Hans hustru blev kaldt Dagmar Myrup, eller fru lærer Myrup, som man gjorde på den tid, selvom kirkebøgerne holdt sig til hendes pigenavn Hanssen ved børnefødslerne i 1920'erne. I folketællingerne står der Dagmar Myrup, og ved hendes død i 1955 står der Dagmar Myrup født Hanssen.

Min mor fulgte tiden og tog min fars efternavn Jacobsen, og i kirkebøgerne ved min og mine søskendes fødsler står der ".. og hustru Anna født Myrup".

Hendes børn, mine søskende og jeg, har også fulgt tiden og fjernet –sen navnet og taget navnet Myrup tilbage som efternavn.

Hvornår blev den første døbt med navnet Myrup? De to brødre I-A6.B7 Niels Larsen Christensen (Myrup) og I-A6.B9 Peder Christensen (Myrup) gav som de første alle deres børn navnet Myrup som slægtsnavn. Niels gav dem dog også patronymet Nielsen, så det blev Nielsen Myrup.

I-A6.B7.C1 Peder Nielsen Myrup født 17/10 1835 i Febbersted, Ræhr Sogn blev dermed den første, der blev døbt med efternavnet Myrup. Hans fætter I-A6.B9.C2 Christian Myrup født 15/8 1848 i Tømmerby Skole, Tømmerby Sogn var den næste.

Men allerede da navneloven trådte i kraft i 1828, var der nogle, der blev døbt Myrup som et mellemnavn. I-A4.B1.C7 Peder Myrup Jensen født 20/8 1828 i Glæde, Lild Sogn blev opkaldt efter sin fars morbror I-A7 Peder Myrup, og I-A8.B1.C1 Lars Myrup Nielsen født 25/10 1828 i Løgsted Sogn blev opkaldt efter sin farfar I-A8 Lars Myrup. De var de eneste i de to børneflokk, der fik navnet Myrup, fordi det var opkaldt efter et familiemedlem.

Oversigt over navnelovene mm.

Årstal	Lov	Indhold
1526	Frederiks I lov for slægtsnavne for adlen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Adlen skal føre faste slægtsnavne
1641/ 1646	Kirkebogsloven	<ul style="list-style-type: none"> ○ Præster skal føre kirkebog over fødsler, troløvelser og døde
1771	Struensens reskript for hertugdømmerne	<ul style="list-style-type: none"> ○ Faste familienavne fremfor patronymer
1814	Ny kirkebogslov	<ul style="list-style-type: none"> ○ Fortrykte skemaer i kirkebøgerne
1828	Dåbsforordning	<ul style="list-style-type: none"> ○ For hele Danmark: ○ Døbes også med efternavn ○ Faste familienavne ○ Ikke bruge –datter endelsen ○ Alle søskende skal have samme efternavn
1856	Cirkulære	<ul style="list-style-type: none"> ○ Fastlåsning af familienavne for alle følgende generationer
1904	Navnelov af 1904	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mulighed for at købe sig et familienavn ○ Det blev billigere at købe det. ○ Man kunne reservere/forbeholde sit familienavn
1922	Ægteskabsloven	<ul style="list-style-type: none"> ○ Slår fast at: Hustruen har ret, men ikke pligt til at bære sin ægtefælles efternavn
1961	Navnelov af 1961	<ul style="list-style-type: none"> ○ Man kunne få sine forældres eller bedsteforældres efternavn uanset, om det var reserveret/forbeholdt ○ Mellemnavn begrænses til kun forældres eller bedsteforældres efternavn

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Hustruen kunne ansøge om at beholde sit efternavn, ellers automatisk mandens ○ Børnene fik mandens efternavn. ○ Ikke længere nødvendigt med kgl. bevilling for at få navneændring
1981	Navnelov af 1981	<ul style="list-style-type: none"> ○ Man kunne nu også antage sine oldeforældres efternavn. ○ Man beholder sit eget navn ved giftermål, med mindre man ansøger om at få mandens eller hustruens navn. ○ Gebyr på 3.000 kr. indført i 1989
2006	Navnelov af 2006	<ul style="list-style-type: none"> ○ Muligheden for at tage bedsteforældres og oldeforældres slægtsnavne udvides til også at omfatte tipoldeforældre. ○ Det blev muligt at tage sit eget mellemnavn som slægtsnavn. ○ Det blev muligt at tage et reserveret slægtsnavn, hvis der er i forvejen er mindst 2000 personer i Danmark, som bærer navnet. ○ Begrebet giftenavn bortfaldt og et navn, erhvervet gennem ægteskab kan dermed bruges og videregives på samme måde som et navn, der er erhvervet ved fødslen. ○ Samlevende sidestilles med ægtefolk, så de kan få hinandens efternavn. ○ Muligheden for brug af patronymer genindføres, dannet af faderens eller moderens fornavn plus –søn eller –datter. ○ Navneændring blev gratis. Der blev dog indført et gebyr på 430 kr. i 2007.

Kildemateriale:

- <http://navn.ku.dk/personnavne/efternavne/>
- <http://www.slaegt-aarhus.dk/vaerd-at-videre/6-navnelovene>
- <http://geneablog.kilokilokilo.dk/2006/dansk-navnelovgivning-gennem-tiderne/>
- Ole Degn: Hvornår blev Kirsten Sørensdatter til fru Jensen? Fortid og Nutid:
- <https://tidsskrift.dk/index.php/fortidognutid/article/view/47302>
- Dansk Navneskik – Betænkning afgivet af den af Justitsministeriet den 4. Maj 1898 nedsatte Kommission.
- <http://dis-danmark.dk/bibliotek/800001.pdf>